

Opinia prawna

w przedmiocie prawa do dodatkowego zasiłku opiekuńczego

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż do dnia 24 czerwca 2020 r. art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. *o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych* (Dz.U. z 2020 r. poz. 374, z późn. zm.) obowiązywał w brzmieniu następującym: w przypadku zamknięcia żłobka, klubu dziecięcego, przedszkola, szkoły lub innej placówki, do których uczęszcza dziecko, albo niemożności sprawowania opieki przez nianię lub dziennego opiekuna z powodu COVID-19 ubezpieczonemu zwolnionemu od wykonywania pracy oraz funkcjonariuszowi, o którym mowa w ust. 4, zwolnionemu od pełnienia służby z powodu konieczności osobistego sprawowania opieki nad dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności do ukończenia 18 lat albo dzieckiem z orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego przysługuje dodatkowy zasiłek opiekuńczy przez okres nie dłuższy niż 14 dni.

Stosownie natomiast do art. 4 ust. 1a ustawy *o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych* (w brzmieniu obowiązującym do dnia 24 czerwca 2020 r.) w przypadku zamknięcia szkoły, ośrodka rewalidacyjno-wychowawczego, ośrodka wsparcia, warsztatu terapii zajęciowej lub innej placówki pobytu dziennego o podobnym charakterze z powodu COVID 19, do których uczęszcza dorosła osoba niepełnosprawna, ubezpieczonemu zwolnionemu od wykonywania pracy oraz funkcjonariuszowi, o którym mowa w ust. 4, zwolnionemu od pełnienia służby, z powodu konieczności osobistego sprawowania opieki nad dorosłą osobą niepełnosprawną, przysługuje dodatkowy zasiłek opiekuńczy przez okres nie dłuższy niż 14 dni.

Z treści art. 4 ust. 1b ustawy *o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych* wynikało natomiast (do dnia 24 czerwca 2020 r.), że dodatkowy zasiłek opiekuńczy, o którym mowa w ust. 1 i 1a, przysługuje ubezpieczonemu zwolnionemu od wykonywania pracy oraz funkcjonariuszowi, o którym mowa w ust. 4, zwolnionemu od pełnienia służby z powodu konieczności osobistego sprawowania opieki nad dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności do ukończenia 18 lat albo dzieckiem z orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego, albo dorosłą osobą niepełnosprawną również w przypadku otwarcia placówek, o których mowa w tych przepisach, w czasie trwania COVID-19 przez okres nie dłuższy niż 14 dni. W okresie tym uwzględnia się okres, o którym mowa w ust. 1.

Do dnia 24 czerwca 2020 r. dodatkowy zasiłek opiekuńczy przyznawany był w trybie i na zasadach określonych w ustawie, o której mowa w ust. 1 pkt 1, i nie wliczano go do okresu, o którym mowa w art. 33 ust. 1 tej ustawy. Za okres pobierania dodatkowego zasiłku opiekuńczego, zasiłek, o którym mowa w art. 32 ust. 1 tej ustawy, nie przysługiwał (art. 4 ust. 2 ustawy *o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych*).

Rada Ministrów może, w celu przeciwdziałania COVID-19, w drodze rozporządzenia, określić dłuższy okres pobierania dodatkowego zasiłku opiekuńczego niż wskazany w ust. 1 i 1a lub, biorąc pod uwagę okres na jaki zostały zamknięte żłobki, kluby dziecięce, przedszkola, szkoły, placówki pobytu dziennego oraz inne placówki lub okres niemożności sprawowania opieki przez nianie lub opiekunów dziennych (art. 4 ust. 3 ustawy *o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych* – w brzemieniu obowiązującym do dnia 24 czerwca 2020 r.).

Powyższe regulacje obowiązywały od dnia 25 maja 2020 r., w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 14 maja 2020 r. *o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2* (Dz.U. z 2020 r. poz. 875) - tzw. „tarcza antykryzysowa 3.0.”.

Ponadto zauważenia wymaga, że do dnia 14 czerwca 2020 r. obowiązywało rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 maja 2020 r. *w sprawie określenia dłuższego okresu pobierania zasiłku opiekuńczego w celu przeciwdziałania COVID-19* (Dz.U. z 2020 r. poz. 855), którego § 1 stanowił, że dodatkowy zasiłek opiekuńczy, o którym mowa w art. 4 ust. 1 i 1a ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, przysługuje przez okres na jaki zostały zamknięte żłobki, kluby dziecięce, przedszkola, szkoły, placówki pobytu dziennego oraz inne placówki lub w związku z niemożnością sprawowania opieki przez nianie lub opiekunów dziennych z powodu COVID-19, jednak nie dłużej niż do dnia 14 czerwca 2020 r..

Z treści § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 maja 2020 r. *w sprawie określenia dłuższego okresu pobierania zasiłku opiekuńczego w celu przeciwdziałania COVID-19* wynikało także, że dodatkowy zasiłek opiekuńczy, o którym mowa w § 1, przysługuje również w przypadku niemożności zapewnienia opieki przez żłobek, klub dziecięcy, przedszkole, placówkę pobytu dziennego oraz inną placówkę lub podmiot zatrudniający dziennych opiekunów z powodu czasowego ograniczenia funkcjonowania tych placówek w związku z COVID-19, przez okres niemożności zapewnienia opieki przez te placówki, jednak nie dłużej niż do dnia 14 czerwca 2020 r.

W kontekście powyższego należy także zauważyć, iż przed wprowadzeniem zmian „tarczą antykryzysową 3.0.”, art. 4 ust. 1 ustawy *o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych* odnosił się również do dziecka, o którym mowa w art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. *o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby*

i macierzyństwa (Dz. U. z 2020 r. poz. 870), tj. dziecka w wieku do ukończenia 8 lat, jak i dziecka legitymującego się orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności do ukończenia 18 lat albo dziecka z orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego. Ubezpieczonemu zwolnionemu od wykonywania pracy oraz funkcjonariuszowi zwolnionemu od pełnienia służby, z powodu konieczności osobistego sprawowania opieki nad dzieckiem, przysługiwał dodatkowy zasiłek opiekuńczy, na ogólnych zasadach, zatem w przypadku zamknięcia żłobka, klubu dziecięcego, przedszkola, szkoły lub innej placówki, do których uczęszcza dziecko, albo niemożności sprawowania opieki przez nianię lub dziennego opiekuna z powodu COVID-19.

Od dnia 25 maja 2020 r. do dnia do dnia 24 czerwca 2020 r. art. 4 ust. 1 ustawy *o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych* nadal dotyczył więc sytuacji, w której dodatkowy zasiłek przysługuje, jeżeli doszło do zamknięcia żłobka, klubu dziecięcego, przedszkola, szkoły lub innej placówki, do których uczęszcza dziecko, albo niemożności sprawowania opieki przez nianię lub dziennego opiekuna z powodu COVID-19, ubezpieczonemu zwolnionemu od wykonywania pracy oraz funkcjonariuszowi zwolnionemu od pełnienia służby z powodu konieczności osobistego sprawowania opieki nad dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności do ukończenia 18 lat albo dzieckiem z orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego. Pominięte zatem zostały w danej regulacji dzieci do ukończenia 8 roku życia.

Zauważenia jednak wymaga, że w dniu 23 czerwca 2020 r. została podpisana przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz opublikowana w Dzienniku Ustaw uchwalona w dniu 19 czerwca 2020 r. ustawa *o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19* (Dz. U. z 2020 r., poz. 1086), tzw. „tarcza antykryzysowa 4.0.”, która poprzez przepis art. 77 w ustawie *o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych* wprowadza w art. 4 ust. 1-1b, które wprost wskazują na możliwość pobierania dodatkowego zasiłku opiekuńczego do dnia 28 czerwca 2020 r.

Wskazana ustawa koryguje także, wydaje się lapsus całami popełniony w ostatniej nowelizacji, bowiem odnosi się już do dzieci do ukończenia 8 roku życia w zakresie sfery podmiotowej prawa do dodatkowego zasiłku opiekuńczego.

Dodany został bowiem w art. 4 ustawy *o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych* ust. 1c i 1d w brzmieniu:

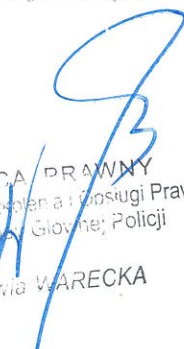
1) „1c. W przypadku zamknięcia żłobka, klubu dziecięcego, przedszkola, szkoły lub innej placówki, do których uczęszcza dziecko, albo niemożności sprawowania opieki przez nianię lub dziennego opiekuna z powodu COVID-19, ubezpieczonemu zwolnionemu od wykonywania pracy oraz

funkcjonariuszowi, o którym mowa w ust. 4, zwolnionemu od pełnienia służby, z powodu konieczności osobistego sprawowania opieki nad dzieckiem, o którym mowa w art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2020 r. poz. 870), przysługuje dodatkowy zasiłek opiekuńczy do dnia 28 czerwca 2020 r.”;

2) „1d. Dodatkowy zasiłek opiekuńczy, o którym mowa w ust. 1c, przysługuje ubezpieczonemu zwolnionemu od wykonywania pracy oraz funkcjonariuszowi, o którym mowa w ust. 4, zwolnionemu od pełnienia służby z powodu konieczności osobistego sprawowania opieki nad dzieckiem, o którym mowa w art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, również w przypadku otwarcia placówek, o których mowa w tych przepisach, w czasie trwania COVID-19 do dnia 28 czerwca 2020 r.”;

Ponadto wskazana ustawa *o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19* zawiera również postanowienie, że Rada Ministrów będzie uprawniona, w celu przeciwdziałania COVID-19, w drodze rozporządzenia, do określenia dłuższego okresu pobierania dodatkowego zasiłku opiekuńczego dla poszczególnych grup osób uprawnionych oraz w zależności od funkcjonowania poszczególnych placówek, mając na względzie okres obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii oraz skutki nimi wywołane.

Zauważenia także wymaga, że z treści art. 103 ustawy *o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19* wynika, że przedmiotowa ustawa wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia, z wyjątkiem m. in. art. 77, którego pkt 3 lit. a, b i e, pkt 4 lit. a–c oraz pkt 5 i 10, mają wejść w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia, z mocą od dnia 25 maja 2020 r.

RADCA PRAWNY
Biuro Kadry Szkolenia i Usługi Prawnej
Komenda Główna Policji
Oliwia WARECKA